SAD PLNÝ OVOCE · 2027

ROUBOVÁNÍ A MNOŽENÍ OVOCNÝCH DŘEVIN

DO ROZŠTĚPU, ZA KŮRU A OČKOVÁNÍM – S ILUSTRACEMI

VYDÁNÍ 2027

- 3 ZPŮSOBY ROUBOVÁNÍ
- ROUBY A PODNOŽE
- ILUSTRACE KROK ZA KROKEM

VÁCLAV DOLEŽAL

LIBROVA

KNIHA 2

Roubování a množení ovocných dřevin

Do rozštěpu, za kůru a očkováním – s ilustracemi

Václav Doležal

LIBROVA · 2026

Vaše zákaznická zóna
Všechny knihy kolekce jsou vám stále k dispozici na této adrese:
https://librova.eu/cs-cz/pages/zakaznicka-zona-sad-3tbfbm

Roubování a množení ovocných dřevin – Do rozštěpu, za kůru a očkováním – s ilustracemi
Václav Doležal

© 2026 Librova. Všechna práva vyhrazena. Tato publikace je určena výhradně k osobnímu použití kupujícího. Kopírování, sdílení ani další prodej bez souhlasu nakladatele nejsou povoleny.

Bezpečnost: používejte stabilní žebřík a pokud možno požádejte někoho, aby vám ho přidržel; nikdy neřežte v blízkosti elektrického vedení. Pracujte s dobře nabroušeným a dezinfikovaným nářadím, v rukavicích a s ochrannými brýlemi. U silných větví nebo vysokých stromů zavolejte odborníka. Vždy dodržujte pokyny na etiketě jakéhokoli přípravku na ochranu rostlin. Uvedená období jsou orientační: přizpůsobte je podnebí ve vaší oblasti.

Obsah

1. Vítejte
2. Jak se roub ujímá
3. Nářadí a materiál
4. Jak vybírat a uchovávat rouby
5. Roubování do rozštěpu
6. Roubování za kůru
7. Očkování (do T)
8. Péče po roubování
9. Další způsoby množení
10. Kdy roubovat jednotlivé druhy
11. Potíže a řešení

Vítejte

Vítejte u druhé knihy kolekce „Sad plný ovoce 2027“. Pokud jste už četli první knihu o řezu, víte, že dobře vedený strom dává víc a lepších plodů. Tato kniha vás posune o krok dál: naučí vás **množit vaše ovocné stromy** a **změnit odrůdu stromu, aniž byste ho kácel**.

Jmenuji se Václav Doležal a velkou část života jsem strávil mezi sady. Roubovat jsem se učil pozorováním, chybami a opakováním. Za ta léta jsem viděl mnoho lidí, kteří se roubování vzdali, protože si mysleli, že je to věc pro odborníky. Není. Je to práce trpělivosti, čistoty a dobrého řezu a vy ji po několika pokusech zvládnete.

Co se naučíte

- Proč se roub ujme a proč se někdy neujme.
- Jaké nářadí a materiál potřebujete a jak je udržovat čisté.
- Jak vybírat, řezat a uchovávat rouby.
- Tři techniky, každá vysvětlená v krocích, s nákresem ke každému kroku: **roubování do rozštěpu**, **roubování za kůru** a **očkování** (do T).
- Péči, která v následujících týdnech rozhoduje o výsledku.

- Další způsoby množení: řízky, hřížení, vzdušné hřížení a odnože.
- Kdy roubovat jednotlivé druhy v českém podnebí a jak řešit nejčastější potíže.

Jak s touto knihou pracovat

Můžete ji přečíst vcelku, ale nejlépe ji čtěte po částech. V zimě si přečtěte kapitoly o roubech a o roubování do rozštěpu a za kůru. Na konci léta se vraťte k očkování. Nákresy jsou dělány tak, abyste je mohli sledovat s nožem v ruce: červený řez ukazuje, kam řezat, a popisek vysvětluje pohyb.

Tip: začněte tréninkem na větvích z řezu, které byste stejně vyhodili. Deset cvičných řezů vás stojí jen čas a ruka si zvykne na nůž.

Než začnete

- **Bezpečnost.** Roubovací nůž řeže jako skalpel. Řežte vždy směrem od ruky, která drží roub, nebo roub opřete o prkénko. Používáte-li žebřík, abyste dosáhli do koruny, postavte ho na pevný podklad a požádejte někoho, aby vám ho přidržel.
- **Čistota.** Dezinfikované nářadí je polovina úspěchu. Jak na to, vysvětluje kapitola 3.

- **Trpělivost.** Neujme se každý roub. Úspěšnost šest ze deseti je dobrý začátek; s praxí se zvýší na osm nebo devět.

Začněme od začátku: pochopme, co se děje uvnitř štěpu.

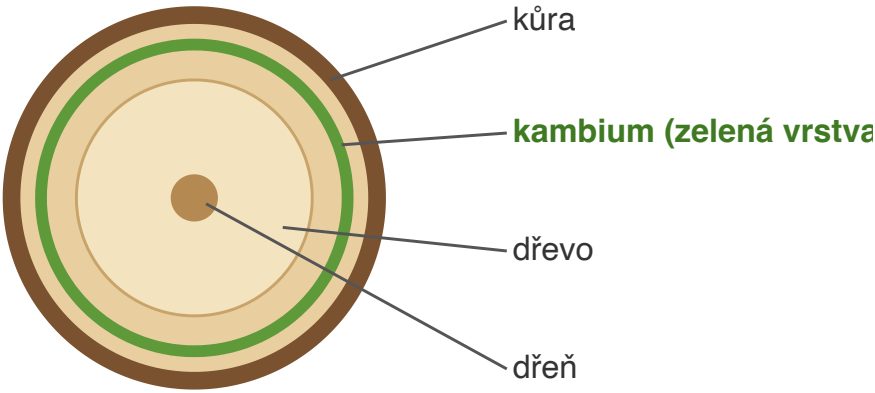
Václav Doležal

Jak se roub ujímá

Roubování je spojení dvou různých rostlin tak, aby rostly jako jedna. Spodní část s kořeny se nazývá **podnož**. Horní část, která přináší požadovanou odrůdu, se nazývá **roub** (kus větve s pupeny) nebo **očko** (jediný pupen s kouskem kůry). Po zaroubování dá roub nebo očko vzniknout celé nové koruně.

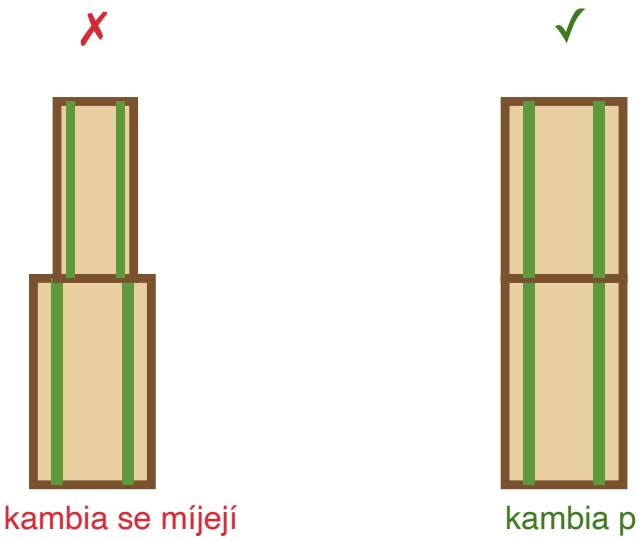
Tajemství je v kambiu

Když uříznete větev a podíváte se na řez, uvidíte zvenku kůru, potom tenkou vlhkou vrstvu a uvnitř dřevo. Ta tenká, světle zelená vrstva je **kambium**. V ní strom vytváří novou kůru směrem ven a nové dřevo směrem dovnitř. A v ní se také štěp spojuje.

Příčný řez větví: kambium je tenká zelená vrstva mezi kůrou a dřevem.

Aby se roub ujal, musí být kambium roubu **v přímém kontaktu** s kambiem podnože, alespoň na jedné straně. Dotknou-li se obě kambia, buňky obou se začnou množit, vytvoří most (kalus) a míza prochází z jedné části do druhé. Pokud se nedotknou, roub uschne.

Vlevo je roub tenčí a kambia se nesetkají. Vpravo pokračuje alespoň jedna zelená linie z roubu do podnože.

Snášenlivost

Ne všechny rostliny se k sobě hodí. Zpravidla se roubují jen rostliny **téhož druhu** nebo velmi blízkých druhů téhož rodu:

- jabloň na jabloň, hrušeň na hrušeň, třešeň na třešeň;
- broskvoň, meruňka a švestka mezi sebou, s některými výjimkami (viz tabulka);
- hrušeň na kdouloň, což je spojení hodně používané, ale ne všechny odrůdy hrušní s ní vycházejí bez mezištěpu;

Jabloň se neroubuje na třešeň ani broskvoň na révu. U nesnášenlivých rostlin se roub může několik měsíců ujímat a

potom odumřít nebo se v příštím létě zlomit ve větru, protože spojení nikdy nezpevní.

Tip: máte-li o snášenlivosti pochybnosti, vyhledejte sousední strom, který je zaroubovaný na něco podobného, a sledujte, jak se chová. Zkušenost z vašeho kraje má větší cenu než jakákoli tabulka.

Běžné podnože podle druhu

Podnož rozhoduje o velikosti stromu, odolnosti vůči podmáčení a nástupu plodnosti. Tabulka ukazuje, co je u nás nejobvyklejší. Ve školce se vždy zeptejte, jaká podnož je u rostliny, kterou kupujete.

Druh	Obvyklá podnož	Co dává stromu
Jabloň	Semenáč nebo klonové podnože střední a slabé vigorosti (typy M9, M26, MM106)	Semenáč: velký a dlouhověký strom; klonové: menší strom, který plodí dříve
Hrušeň	Kdouloň nebo semenáč hrušně	Kdouloň: menší a raněji plodící strom; semenáč: velký, bujný strom
Švestka	Myrobalán (slivoň myrobalán) nebo u některých odrůd broskvoň semenáč	Dobrá přizpůsobivost různým půdám
Třešeň a višeň	Ptačí třešeň (semenáč) nebo slabší klonové podnože	Ptačí třešeň: velký strom; klonové: menší

Druh	Obvyklá podnož	Co dává stromu
Meruňka	Meruňka semenáč nebo myrobalán	Myrobalán lépe snáší těžší půdy
Broskvoň	Broskvoň semenáč, nebo myrobalán na těžších půdách	Semenáč: nejběžnější; myrobalán: odolnější vůči vlhku
Ořešák	Ořešák královský (semenáč)	Velký strom s hlubokým kořenem
Rybíz, angrešt, maliník	Zpravidla se neroubují; množí se odnožemi, hřížením nebo řízky (kapitola 9)	—
Vinná réva	Americké podnože odolné révokazu	Při zakládání nového vinohradu je rostlina ze školky už zaroubovaná

Co pomáhá tvorbě kalusu

- **Pevný kontakt.** Oba řezy musí těsně přiléhat, bez mezer. Proto se přivazují.
- **Vlhkost.** Kalus potřebuje vlhké prostředí. Páska a štěpařský vosk brání vyschnutí štěpu.
- **Mírná teplota.** Kalus se nejlépe tvoří za chladného až mírného počasí, bez mrazu a bez silného horka. Proto je důležité období (kapitola 10).
- **Podnož, která chce růst.** Při proudění mízy podnož roub „přijme“. V hlubokém klidu se neujme.

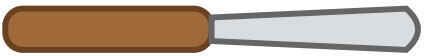
- **Roub stále v klidu.** Roub musí mít pupeny zavřené, aby nespotřeboval zásoby dřív, než se přilepí.

Tip: štěp se ujal, když po třech až šesti týdnech pupeny na roubu nabobtnají a otevřou se. Zelené a pevné pupeny v prvních týdnech zatím nic nedokazují; potvrzením je až rozvinutý list.

Nářadí a materiál

Roubování nevyžaduje mnoho vybavení, ale vyžaduje, aby to málo, co používáte, bylo **ostré a čisté**. Roztřepený řez nebo špinavá čepel zničí štěp dřív, než vůbec začne.

To nejdůležitější

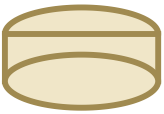
1 · Roubovací nůž

2 · Zahradnické nůžky

3 · Jemná pilka

4 · Rafie / roubovací páska

5 · Štěpařský vosk

6 · Líh a čistý hadřík

Materiál, který potřebujete: nůž, nůžky, pilka, páska, vosk a líh k dezinfekci.

1 · Roubovací nůž

Je to nejdůležitější nástroj. Má krátkou čepel s jednostranným broušením a velmi ostrou. Pro očkování je ideální nůž s malou špachtlí na rukojeti, kterou se zvedá kůra. Dobře řezat

znamená řezat jedním tahem, s hladkým řezem a bez třísek. Musíte-li řez „pilovat“, čepel už není dobrá.

Nůž brousíte na jemném brousku, s čepelí stále ve stejném úhlu, před každým roubováním. Vyzkoušejte ho na větvičce: řeže-li bez námahy a zanechá zrcadlový povrch, je připraven.

2 · Zahradnické nůžky

Slouží k řezu roubů a ke zkrácení podnože. Dávejte přednost nůžkám s protiběžnými čepelemi („bypass“), které větev nerozdrtí.

3 · Jemná pilka

Slouží k řezu silných podnoží při roubování za kůru. Pilka s drobnými zuby zanechává méně otřepů. Po pilování řez uhlaďte nožem.

4 · Rafie nebo roubovací páska

Slouží k přivázání štěpu, aby kambia zůstala těsně u sebe. Můžete použít:

- **Přírodní rafii**, tradiční, levnou a dobrou. Před použitím ji navlhčete, aby byla ohebná. Časem se sama rozloží.
- **Elastickou pásku určenou k roubování**, v proužcích z tenkého plastu, které se natahují a zadržují vlhkost. Později je nutné ji přeříznout, až se štěp ujme (kapitola 8).

- V nouzi úzká, napnutá textilní lepicí páska. Není ideální, ale poslouží, nemáte-li nic jiného.

5 · Štěpařský vosk

Je to pasta (nebo vosk), kterou se natírají odkryté řezy, aby se utěsnily proti vodě a vzduchu. Zabraňuje vyschnutí roubu a vniknutí hniloby. Existuje v nádobce, k nanášení za studena štětcem, nebo ve formě vosku k rozehřátí. Nepotřebujete ho mnoho: stačí tenká vrstva.

6 · Líh a čistý hadřík

K dezinfekci čepele mezi stromy. Viz níže.

Užitečný, ale nepovinný materiál

- **Štítky a lihový fix**, k napsání odrůdy na každý štěp. Kdo neoznačuje, zapomene.
- **Tyče a úvazky**, na ochranu nových výhonů (kapitola 8).
- **Malé prkénko** jako podložka, abyste při přípravě roubů nepořezali ruku.
- **Tenké rukavice**, jen pokud vám neubírají cit v prstech.
- **Igelitový sáček a vlhký papír**, k uchování roubů (kapitola 4).
- **Metr nebo provázek**, k měření výšky roubování.

Dezinfekce

Choroby se přenášejí z jednoho stromu na druhý čepelí. Nůž, který řezal nemocný strom a potom řeže zdravý, nese chorobu s sebou.

- Před začátkem otřete čepel hadříkem namočeným v **lihu o síle 70 %**.
- Opakujte to **mezi každým stromem** a pokaždé, když řežete podezřelé pletivo (skvrny, nádory, tmavé dřevo).
- Případně ponořte čepel na několik vteřin do zředěného roztoku chlorového přípravku (jeden díl na devět dílů vody) a opláchněte čistou vodou. Chlor leptá ocel, proto nůž na konci dobře očistěte a osušte.
- Umyjte si ruce nebo je otřete lihem před manipulací s rouby a řezy. Prsty se nikdy nesmějí dotýkat řezných ploch.

Tip: berte si do sadu malou lahvičku lihu a hadřík. Zvyknete-li si čepel dezinfikovat u každého stromu, ušetříte si mnoho zklamání, která se projeví až po měsících.

Bezpečnost

- Když nůž odložíte, zavřete ho. Nikdy ho nenoste otevřený v kapse.
- Řežte vždy směrem od těla a od ruky, která drží roub.
- Štěpařský vosk a líh držte mimo oheň a mimo dosah dětí.

- Pracujete-li ve výšce, používejte stabilní žebřík a neroubujte za silného větru ani na mokré zemi.

Jak vybírat a uchovávat rouby

Roub je kus větve, který přinese novou odrůdu. Je-li roub špatný, nedosáhne dobrého výsledku ani nejlepší roubovatel. Proto se vyplatí věnovat čas jeho výběru, odběru ve správnou dobu a dobrému uchování.

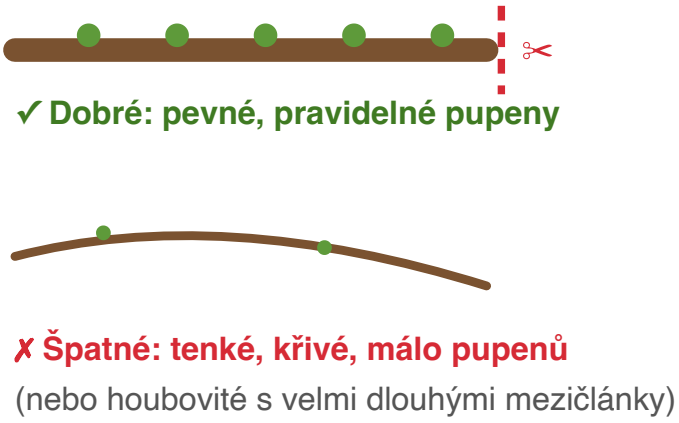
Odkud rouby brát

- Ze **zdravého, plodného stromu, jehož odrůda se vám líbí**: dobré ovoce, dobrá bujnost, bez známek rakoviny, klejotoku nebo jiných chorob.
- Nejlépe ze stromu, který znáte, nebo od souseda, který vám zaručí správný název odrůdy.
- Z větví vystavených slunci, z **vnější a horní části koruny**, kde dřevo dobře vyzraje.

Kterou větev vybrat

- **Loňská větev**: bujný výhon, který vyrostl loni v létě, s hladkou kůrou a barvou typickou pro daný druh.
- **Tloušťka** přibližně jako tužka (8 až 12 mm), nebo jako podnož, v případě roubování do rozštěpu.
- **Dobře vyzrálé dřevo**, pevné, bez měkkých nebo svraštělých částí.

- **Zdravé pupeny**, dobře vytvořené, s běžnými mezičlánky (ani příliš krátkými, ani příliš dlouhými).
- Vyhněte se příliš silným a rychlým „vlkům“ s dlouhými mezičlánky a houbovitým dřevem a tenkým, slabým větvím z vnitřku koruny.

Vlevo od červeného řezu je dobrá větev na roub; dole typ větve, kterému se vyhnout.

Kdy odebírat

Pro roubování do rozštěpu a za kůru se rouby odebírají na **stromě v klidu**, v hlubokém zimním období: u nás zpravidla **od ledna do poloviny února**, v bezmrazých dnech a před nabobtnáním pupenů. Rouby tak zůstanou v klidu a v chladu,

zatímco podnož se rozproudí až později na jaře, což je doba roubování (březen až duben).

Důvod je jednoduchý: roubujete-li roub, který už otevírá pupeny, spotřebuje zásoby dřív, než se spojí s podnoží, a uschne. Roub musí být „uspaný“ a podnož „probuzená“.

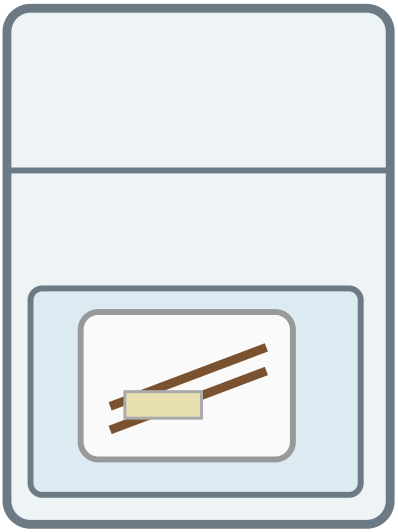
U očkování je to jiné: odebírají se **čerstvé pruty v týž den** (nebo den předtím) s odříznutými listy (zůstane jen kousek řapíku), jak vysvětluje kapitola 7.

Tip: odebírejte vždy víc roubů, než potřebujete, alespoň o 30 % víc. Některé se zkazí, jiné zůstanou při přípravě krátké.

Jak odebírat

1. Dezinfikujte nůžky.
2. Odřízněte celou větev, dlouhou 30 až 40 cm, v suchý den a bez mrazu.
3. Hned napište název odrůdy na štítek a připevněte ho k větvi. Nespoléhejte na paměť.
4. Vytvořte malé svazky jediné odrůdy, převázané provázkem.
5. Jeví-li větev známky choroby, vyhoďte ji a vyberte jinou.

Jak uchovávat v lednici

Jednoduchý postup

1 · Označený svazek
2 · Vlhká kuchyňská utěrka
3 · Zavřený igelitový sáček
4 · Přihrádka na zeleninu
5 · 1 až 4 °C

Mimo zralé ovoce!

Rouby se dobře uchovají v lednici, zabalené do vlhkého papíru v zavřeném sáčku.

1. Svazky zabalte do **vlhkého kuchyňského papíru nebo novin** (navlhčených a dobře vyždímaných: vlhké, nikdy ne kapající).
2. Vložte je do zavřeného **igelitového sáčku** nebo do krabice s víkem. Zvenku napište odrůdu a datum.
3. Uchovávejte v **přihrádce na zeleninu v lednici**, při teplotě **1 až 4 °C**.
4. Neuchovávejte společně s jablky, hruškami a jiným zralým ovocem: plyn, který uvolňují, rouby stárne.

5. Každé dva týdny sáček otevřete, zkontrolujte, zda je papír stále vlhký, a vyhoďte, co zplesnivělo. Objeví-li se plíseň, větev otřete hadříkem a vyměňte papír.

Takto uchované rouby vydrží bez potíží **do jara**, do dubna, a mnohé i déle.

Než je použijete

- Vyndejte rouby z lednice **hodinu předem**, abyste nepracovali s ledovými větvemi.
- Udělejte zkušební řez na špičce: vnitřek má být světle zelený a vlhký a kůra pevně přilnutá ke dřevu. Je-li hnědý a suchý, roub zahynul.
- Když z každého roubu řežete štěp, odřízněte špičku, která je nejkřehčí, a suchou bázi.

Tip: dostanete-li rouby od přítele poštou nebo z cesty, rozbalte je hned po příchodu, v případě potřeby navlhčete papír a ještě týž den je vložte do lednice.

Roubování do rozštěpu

Roubování do rozštěpu je jedno z nejjednodušších a nejspolehlivějších. Používá se ke **změně odrůdy mladého stromu** nebo větve o tloušťce dva až pět centimetrů: větev se uřízne, do řezu se vytvoří rozštěp a do něj se vsadí jeden nebo dva rouby seříznuté do klínu.

Kdy: na konci zimy a začátkem jara, kdy je podnož už v míze a pupeny ještě nevyrazily (zpravidla od března do dubna, podle oblasti a druhu: viz kapitola 10).

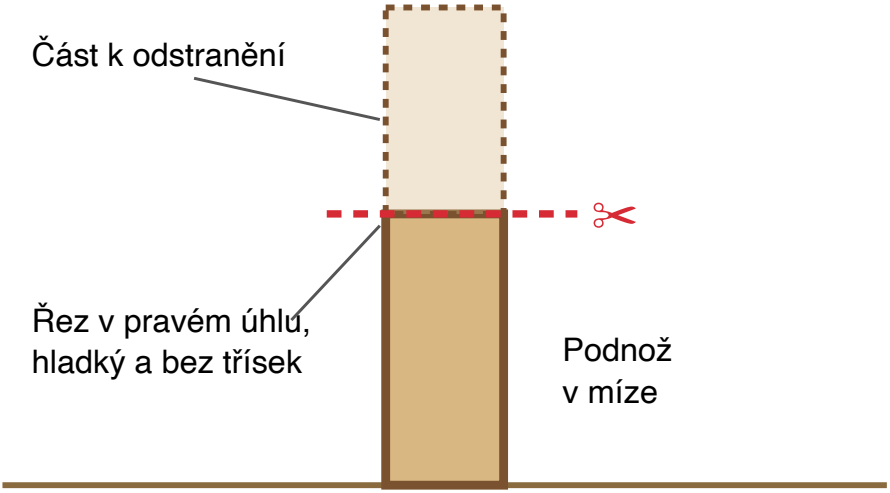
Hodí se pro: jabloň, hrušeň, švestku a s opatrností také třešeň a broskvoň.

Rouby: odebrané v zimě a uchované v chladu (kapitola 4), se dvěma až třemi pupeny.

Obtížnost: střední. Kritickým místem je řez do klínu a vyrovnání kambií.

Krok 1 · Seříznout podnož

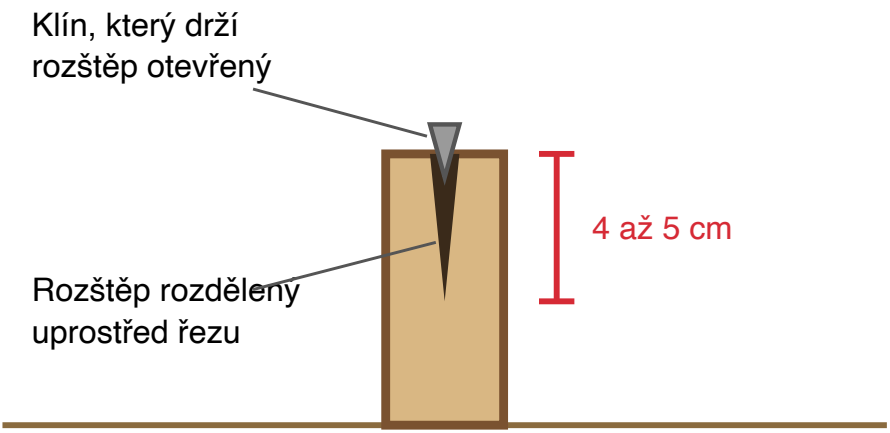
Vyberte místo, kde chcete roubovat: mladý kmen ve výšce asi 40 až 80 cm nad zemí, nebo hlavní větev, kterou chcete změnit. Odřízněte ji **v pravém úhlu** pilkou na hladkém místě bez suků. Nožem uhlaďte plochu řezu, aby zmizely třísky a otřepy.

Řez v pravém úhlu zanechá rovnou plochu, v níž se otevře rozštěp.

Krok 2 · Otevřít rozštěp

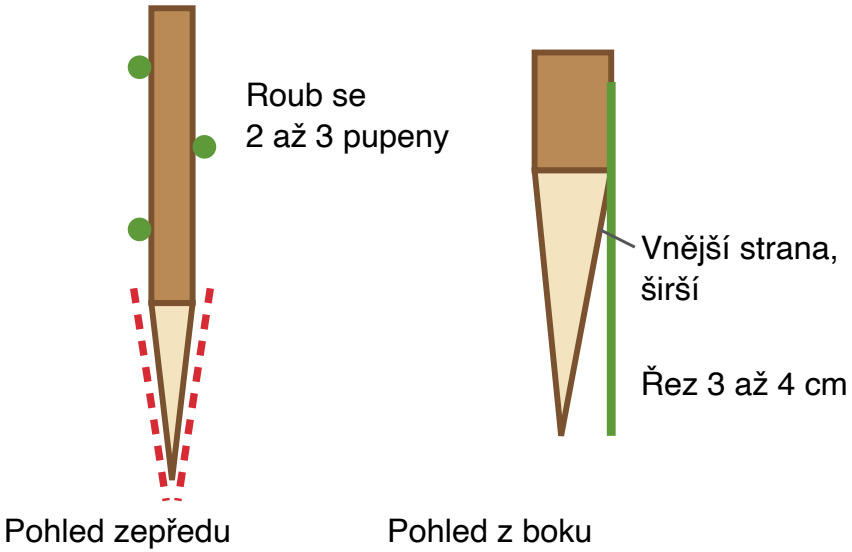
Pevným roubovacím nožem a malou paličkou otevřete rozštěp **uprostřed řezu, hluboký 4 až 5 cm**, přičemž dřevo rozštěpíte ve směru vláken, ne řežete. Rozštěp udržujte otevřený malým klínem (kouskem tvrdého dřeva nebo tenkým šroubovákem). Nedotýkejte se řezných ploch prsty.

Rozštěp se otevírá středem kmene, hluboký 4 až 5 cm, a drží ho otevřený klín.

Krok 3 · Připravit roub do klínu

Vezměte roub se **dvěma až třemi pupeny**. Na bázi proveďte z každé strany dva dlouhé hladké řezy, 3 až 4 cm, až vznikne **klín**. Řezy musí být jedním tahem, bez váhání. Klín má být **zvenku o něco širší** (kde je kůra, která se dotkne kambia podnože) než zevnitř. Horní pupen ponechte asi 1 cm nad horním řezem.

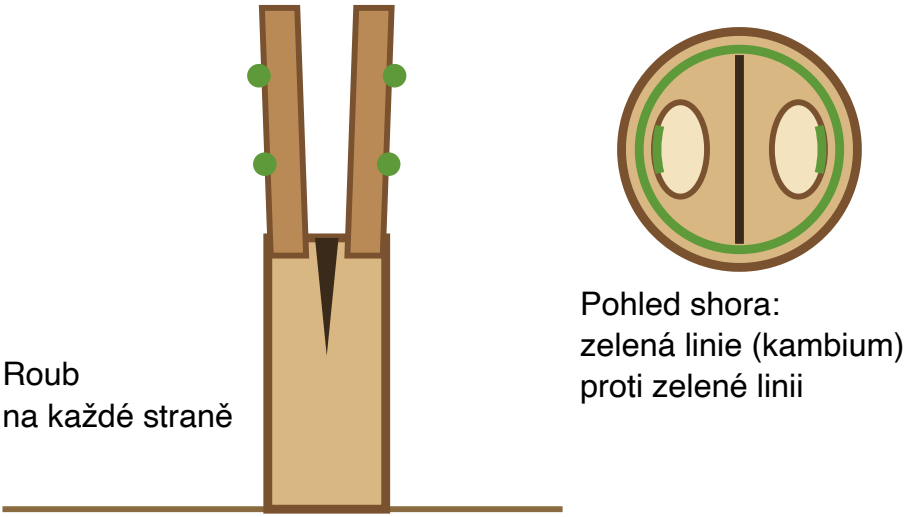

Báze roubu se seřízne do klínu dvěma hladkými řezy; vnější strana (zelená linie je kambium) je o něco širší.

Tip: roub řezejte opřený o prkénko, tahem čepele směrem k sobě s palcem za roubem, nebo, dáváte-li přednost, směrem od těla. Nikdy s rukou pod řezem.

Krok 4 · Vsadit rouby a vyrovnat kambia

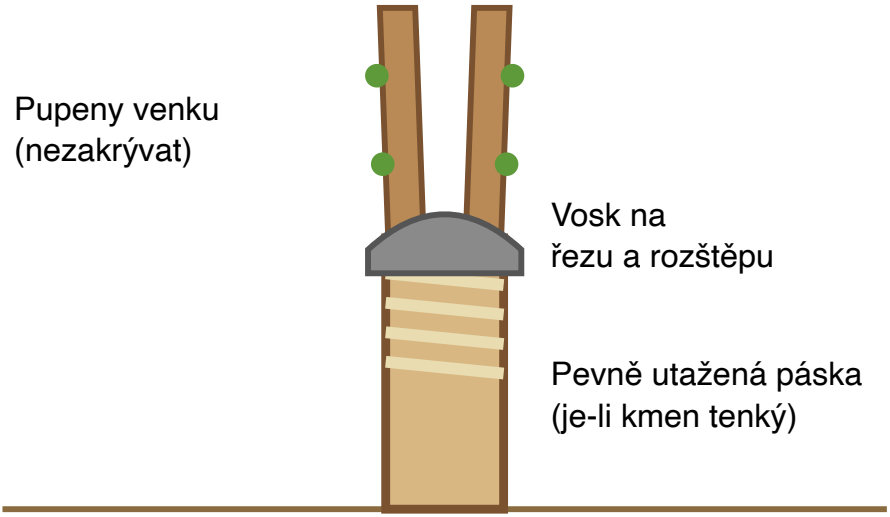
Vsaďte roub do **každé strany rozštěpu** (dva na kmen, je-li silný). Opatrně zatlačte klín dolů, až první část řezu zůstane **o něco nad horní plochou** podnože, což pomáhá tvorbě kalusu. Kůra roubu musí přiléhat ke kůře podnože: tak kambia splynou. Je-li roub tenčí, **přitiskněte ho k okraji**, ne do středu. Potom vyjměte klín: rozštěp se zavře a rouby stiskne.

Vlevo dva rouby usazené na stranách rozštěpu. Vpravo pohled shora: kambium roubu je ve výšce kambia podnože.

Krok 5 · Přivázat a zatřít

Zatřete **celý horní řez a rozštěp** štěpařským voskem, aniž byste nechali jakékoli místo otevřené, a vrstvu naneste i na řezy roubu (kromě pupenů). Je-li kmen tenký, ovažte ho **rafií nebo páskou** pod řezem, zdola nahoru, pevně, aby se rozštěp neotevřel. Označte odrůdu.

Vosk utěsní řez; páska (dole) drží rozštěp; pupeny zůstávají na očích.

Typické chyby

- **Kambia se nepotkávají.** Je to hlavní příčina neúspěchu. Vždy kontrolujte podle zelené linie.
- **Roztrhaný klín.** Je-li řez roubu nerovný, udělejte ho znovu. Nemá cenu vsazovat špatně seříznutý roub.
- **Příliš široký rozštěp** nebo příliš tenký roub: roub je uvolněný. Použijte dva rouby nebo silnější roub.
- **Zapomenutý vosk** nebo špatně nanesený: vniká voda a štěp usychá nebo hnije.
- **Roubování při zastavené míze** (mráz, silný chlad): štěp se nespojí.

Tip: ujmou-li se oba rouby, ponechte ten bujnější a druhý odřízněte. Strom tak nebude mít dvě stísněné větve na jednom místě.

Roubování za kůru

Roubování za kůru (také „do kůry“) je technika vhodná pro **silné kmeny a kosterní větve**, kde by se rozštěp otevíral těžko. Rouby se zasouvají **mezi kůru a dřevo**, kolem řezu, jako koruna. Je to nejpoužívanější způsob, jak „změnit odrůdu“ starého stromu nebo ho omladit, aniž byste ho vykáceli.

Kdy: na jaře, **když se kůra snadno odlupuje** (míza je v plném proudu), obvykle od dubna do začátku května, poté, co rouby přezimovaly v chladu. Musí být později než roubování do rozštěpu.

Hodí se pro: jabloň, hrušeň, švestku, třešeň, ořešák a další stromy s kmenem nebo kosterními větvemi o průměru 4 až 10 cm (nebo víc).

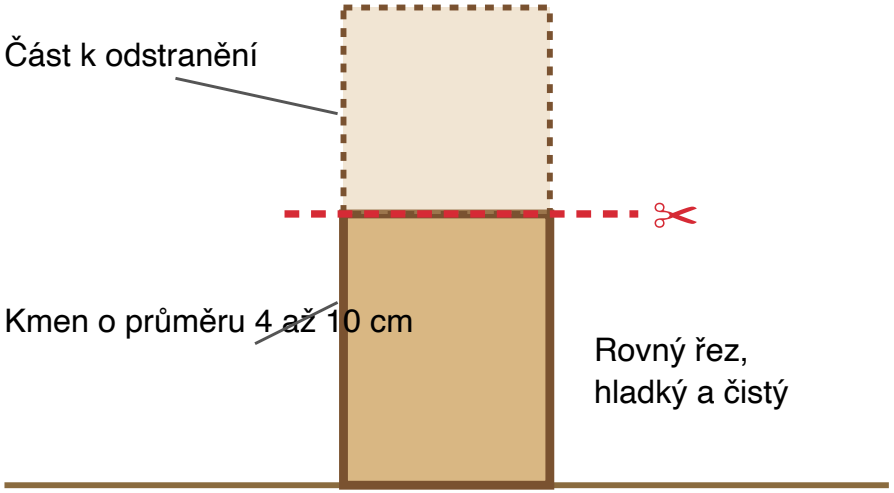
Rouby: loňské větve se 3 až 4 pupeny, uchované v chladu.

Obtížnost: střední. Kritickým místem je nadzvednutí kůry, aniž by se roztrhla.

Krok 1 · Seříznout podnož

Odřízněte kmen nebo kosterní větev **v pravém úhlu**, na hladkém místě o průměru 4 až 10 cm. Je-li větev mnohem silnější, je lepší roubovat na vedlejší větve než na obrovský

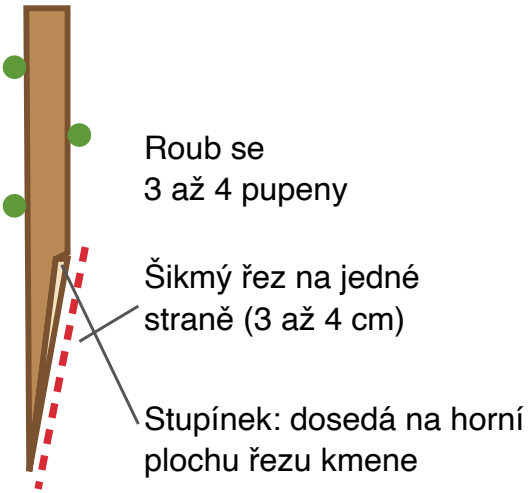
kmen. Řez uhlaďte nožem. Pokud se po řezu kůra pod čepelí snadno odlupuje, je správná doba.

Silný kmen se odřízne v pravém úhlu; teprve potom se připravují rouby a kůra.

Krok 2 · Připravit roub

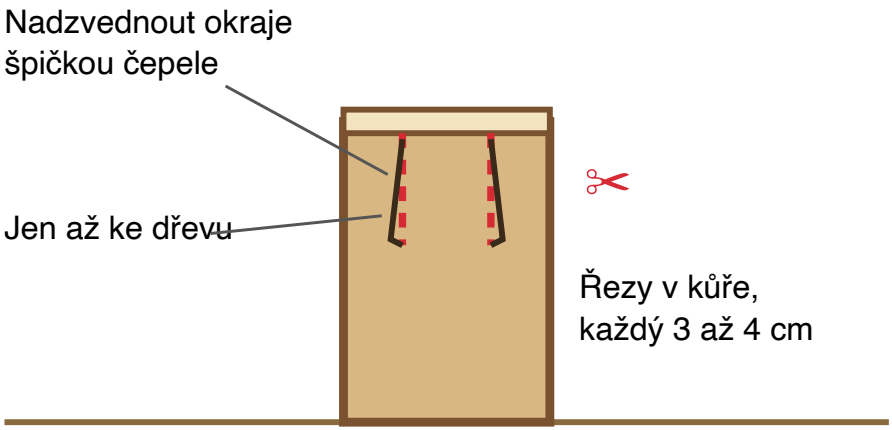
Na roubu se **třemi až čtyřmi pupeny** proveďte na bázi **jeden dlouhý šikmý řez**, 3 až 4 cm, na jedné straně, až do špičky. Na opačné straně udělejte malý **stupínek** (krátký schůdek), který pak dosedne na horní plochu řezu podnože. Řez proveďte naráz, hladký a bez fazet.

Dlouhý řez na jedné straně a malý stupínek na straně opačné.

Krok 3 · Otevřít kůru

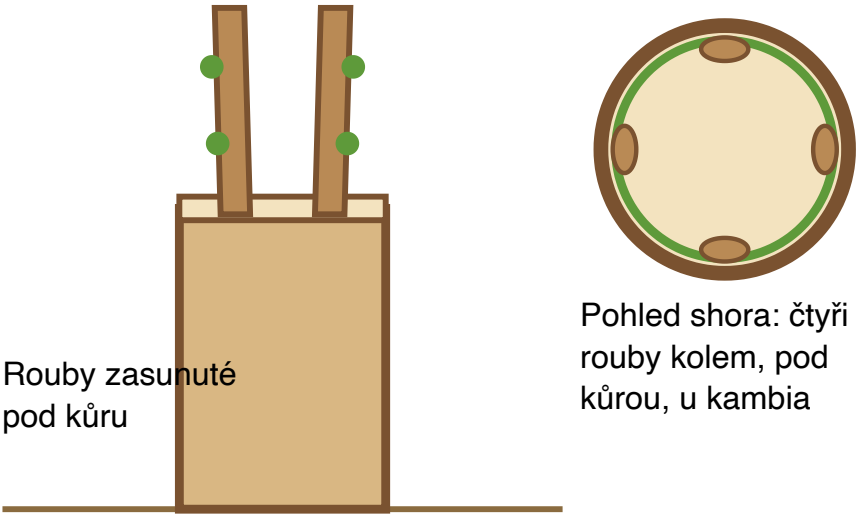
Na horní části uříznutého kmene proveďte nožem **svislý řez kůrou** dlouhý 3 až 4 cm, jen až ke dřevu, bez nadměrného vrypu. Špičkou nože nebo špachtle **mírně nadzvedněte oba okraje** kůry. Takový řez udělejte pro každý roub: na kmen o průměru 6 cm se vejdou tři až čtyři, s odstupem asi 4 až 5 cm.

Pro každý roub jeden svislý řez v kůře; okraje se mírně nadzvednou, aby se uvolnila cesta.

Krok 4 · Zasunout rouby

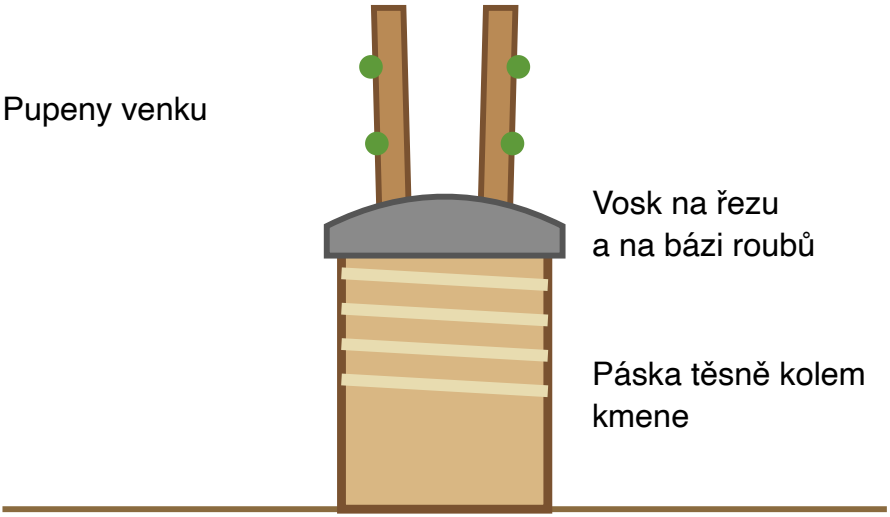
Zasuňte každý roub **mezi kůru a dřevo**, seříznutou stranou ke dřevu a stupínkem dosedajícím na horní plochu řezu. Zatlačte pomalu, až je dlouhý řez celý ukrytý pod kůrou (asi 3 cm). Nad horní plochou má zůstat **kousek řezu na očích** (asi 2 až 3 mm), což pomáhá kalusu. Kůra roub stiskne; kambia jsou ve styku s kambiem kmene pod kůrou.

Rouby vstupují pod kůru; shora jsou rozmístěné kolem kmene jako koruna.

Krok 5 · Přivázat a zatřít

Kmen pod horní plochou ovažte **rafií nebo páskou**, pevně, aby kůra přitiskla rouby. Zatřete **horní řez kmene a bázi každého roubu** štěpařským voskem, aniž byste zakryli pupeny. Je-li kmen silný a slunce silné, chraňte horní plochu kouskem papíru nebo světlé látky navrch. Každou odrůdu označte.

Páska drží kůru, vosk utěsňuje horní plochu; pupeny zůstávají volné.

Typické chyby

- **Kůra se neodlupuje.** Je ještě brzy: počkejte několik dní, až bude míza v pohybu.
- **Roztržená kůra** při nadzvedávání: používejte jen špičku čepele a zvedejte opatrně.
- **Roub zasunutý na špatnou stranu:** seříznutá strana musí směřovat ke dřevu, ne ke kůře.
- **Příliš mnoho roubů** na tenkém kmeni: tísní se navzájem. Dodržte rozestup.
- **Bez pásky a vosku:** kůra zasychá a roub odpadne.

Tip: chcete-li u starého stromu změnit odrůdu, dělejte to po etapách: nejdřív zaroubujte polovinu kosterních větví a druhou polovinu příští rok. Strom nedostane tak velký šok a dál dává stín i nějaké plody.

Očkování (do T)

Při očkování se místo roubu s několika pupeny používá **jediný pupen** („očko“) seříznutý s kouskem kůry ve tvaru štítku a vsazený do řezu ve tvaru „T“ v kůře podnože. Je úsporné (z jediné větve vznikne mnoho očí), rychlé a **velmi účinné**, proto je to oblíbená technika školkařů pro broskvoň, švestku, třešeň a meruňku a dobře se osvědčuje i u jabloní a hrušní.

Dvě období:

- **Jaro (bdělé očko):** duben až květen, s pruty uchovanými v chladu. Očko se ujme a vyraší ještě v témže roce.
- **Konec léta (spící očko):** od poloviny července do konce srpna, s čerstvými pruty z letošního roku. Očko se ujme, ale zůstane „spát“ a vyraší až příští jaro. Je to nejpoužívanější období.

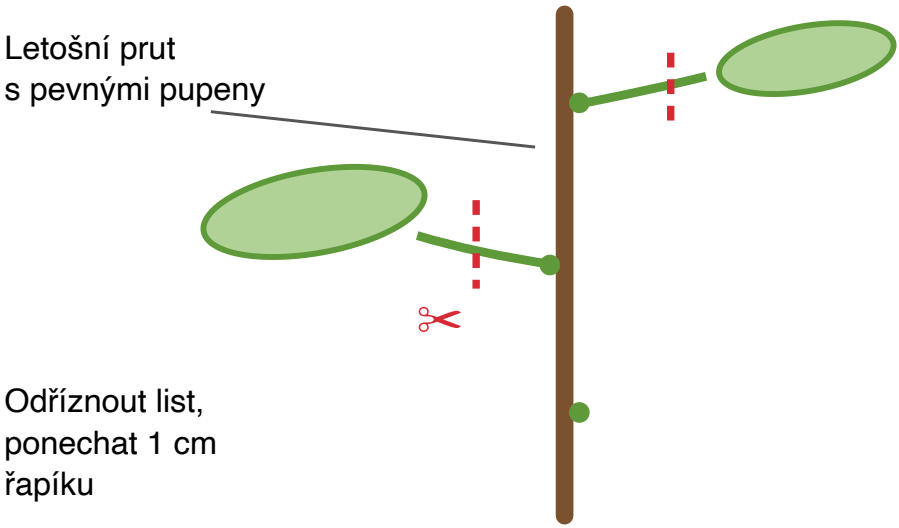
Podmínka: kůra podnože se musí snadno odlupovat, což závisí na tom, zda je míza v pohybu. Je-li sucho a kůra se trhá, podnož několik dní předem zalijte.

Podnož: mladá rostlina o tloušťce 6 až 12 mm, s hladkou kůrou.

Obtížnost: střední. Je to technika, u níž nejvíc záleží na rychlém a čistém řezu.

Krok 1 · Vybrat prut a odstranit listy

Vyberte **letošní prut** ze zdravého stromu, s dobře vytvořenými pupeny a mírně ztvrdlým dřevem. Listy odřízněte tak, aby zůstal **asi 1 cm řapíku** („stopka“): slouží jako držadlo a brání prutu ztrácet vodu. Měkkou špičku prutu a pupeny u báze, které jsou špatně vytvořené, vyhoďte. Pruty uchovávejte ve vlhkém hadříku, ve stínu, a použijte je týž den.

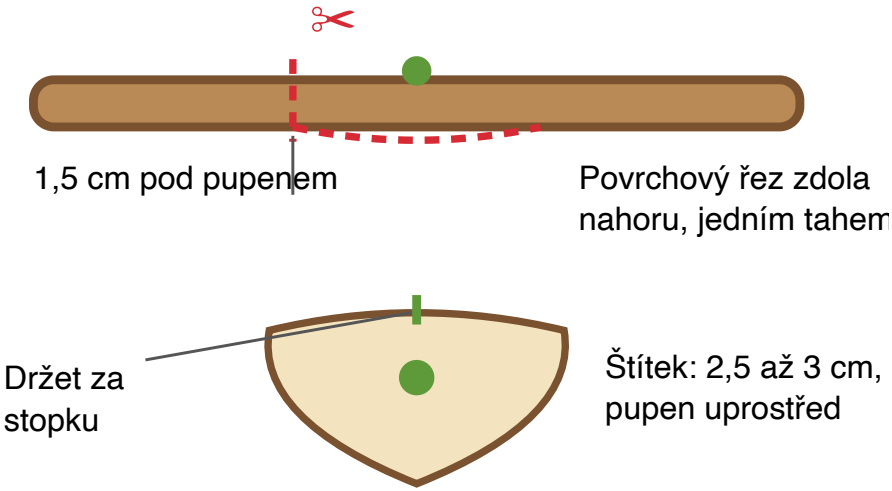

Listy se odřežou u pupenu, ponechá se stopka 1 cm, která slouží jako držadlo.

Krok 2 · Seříznout štítek

Držte prut pupenem nahoru. Dobře nabroušeným nožem začněte **asi 1,5 cm pod pupenem** a řežte nahoru **jedním tahem**, povrchově pod kůrou, až asi **1,5 cm nad pupen**.

Získáte „štítek“ dlouhý 2,5 až 3 cm, s pupenem uprostřed a tenkým proužkem dřeva vzadu. Horní konec štítku seřízněte rovně. Štítek vždy držte **za stopku listu**, nikdy po stranách, abyste ho neznečistili ani nepoškodili.

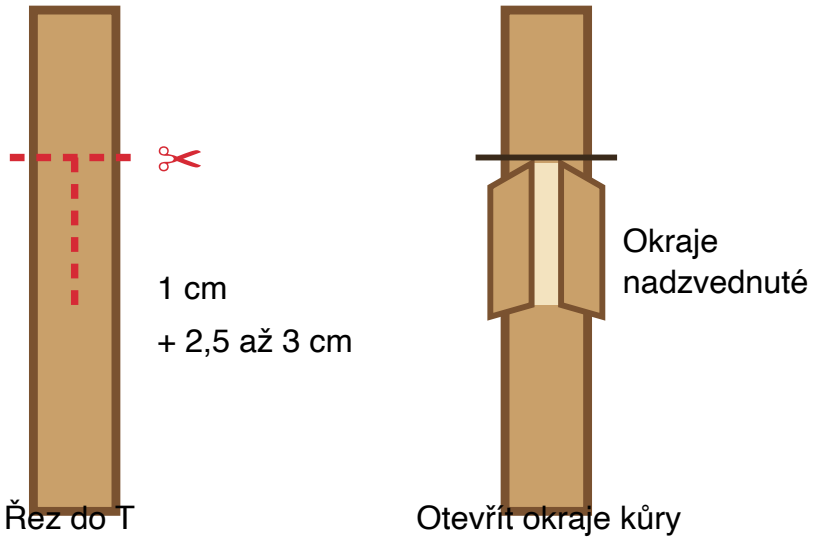
Nahoře povrchový řez pod pupenem; dole už seříznutý štítek připravený k použití.

Tip: štítek má být vespod hladký, s vlhkým a světle zeleným povrchem. Je-li roztržený, s vytrženým pupenem nebo s přilepeným silným dřevem, vyhoďte ho a seřízněte jiný.

Krok 3 · Otevřít „T“ na podnoži

Vyberte **hladké místo 10 až 20 cm nad zemí** (nebo ve výšce, kterou chcete), na straně méně vystavené slunci a dešti. Otřete kůru hadříkem. Nožem proveďte **vodorovný řez** asi 1

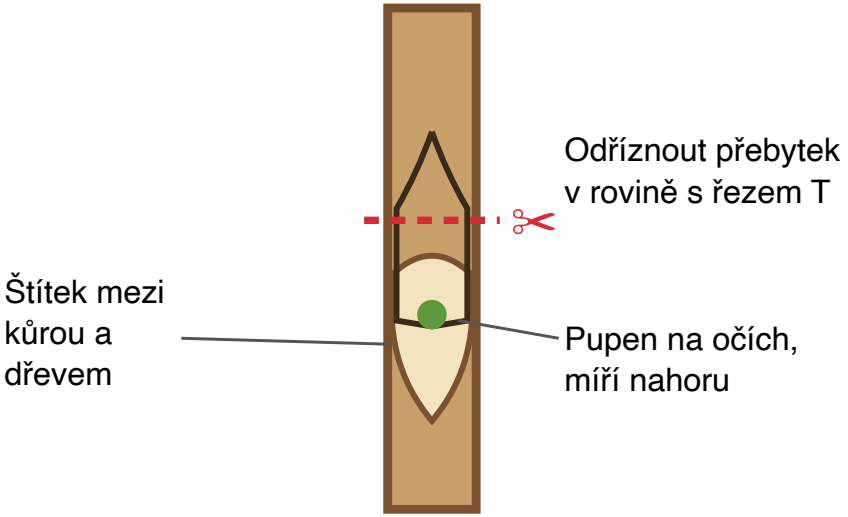
cm dlouhý a uprostřed něj **svislý řez** 2,5 až 3 cm dolů, tak aby vzniklo „T“. Řezejte jen kůru, bez hlubokého zařínutí do dřeva. Potom špachtlí nože jemně **nadzvedněte oba okraje kůry**.

Vlevo řez do T jen v kůře; vpravo dva nadzvednuté okraje odhalují vlhké dřevo.

Krok 4 · Vsadit štítek

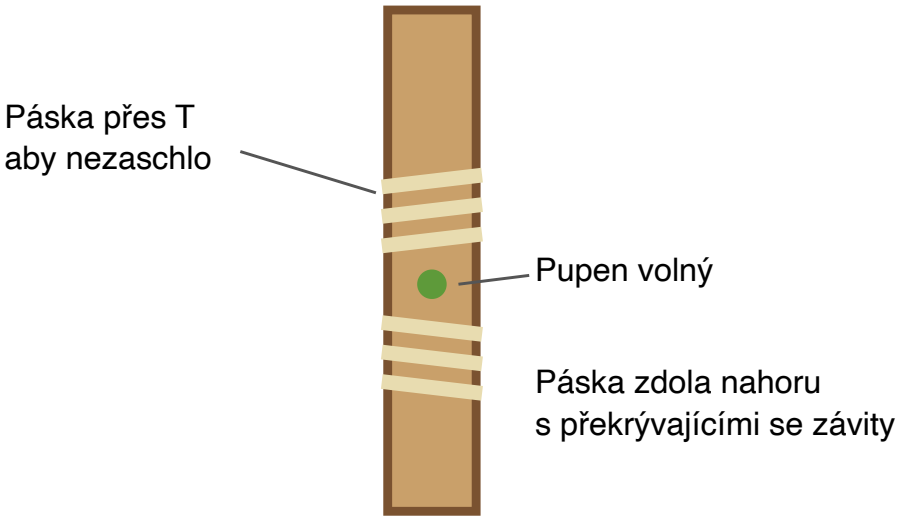
Uchopte štítek za stopku a **zasuňte ho dolů** pod okraje kůry, až horní konec štítku dosedne na vodorovný řez T. Přesahuje-li štítek nad vodorovný řez, **přebytek odřízněte** v rovině s řezem, aby oba okraje dobře přiléhaly. Pupen musí být **otočený nahoru** (špička pupenu míří do koruny) a viditelný.

Štítek se zasune dolů pod okraje; horní přebytek se odřízne v rovině s „T“.

Krok 5 · Přivázat a nechat pupen volný

Ovažte páskou (rafií nebo roubovací páskou) **zdola nahoru**, v překrývajících se závitech, a pevně přitiskněte okraje kůry ke štítku. **Pupen a stopku listu nechte na očích**. Vše ostatní zakryjte páskou, aby neunikala vlhkost. Nakonec označte odrůdu a datum. Vosk není nutný.

Páska kryje T nad pupenem i pod ním; venku zůstává jen pupen.

Co se děje potom

	Jaro (bdělé očko)	Konec léta (spící očko)
Kdy roubovat	Duben až květen	Polovina července až konec srpna
Po 2 až 3 týdnech	Stopka listu při dotyku opadne: ujalo se. Pásku lze přeříznout	Stopka při dotyku opadne: ujalo se. Páska zůstává do konce zimy
Pupen	Vyraší ještě v témže roce	Zůstává spící; vyraší příští jaro
Zkrácení podnože	Zkraťte ji nad očkem, až vyraší, nebo ji několik dní předtím nalomte	Na konci zimy, 1 až 2 cm nad pupenem, šikmým řezem

Typické chyby

- **Kůra se neodlupuje:** podnož je suchá nebo je ještě brzy. Zalijte ji a počkejte.
- **Štítek se silným dřevem vzadu**: kontakt je horší. Řežte povrchověji.
- **Dotýkání se ploch prsty.** Štítek držte za stopku.
- **Páska zakrývající pupen** nebo neutažená páska: pupen se dusí nebo štítek zasychá.
- **Prodleva mezi seříznutím štítku a jeho vsazením.** Pracujte rychle, do minuty, nebo štítek chraňte vlhkým hadříkem.

Tip: naočkujte na jednom kmínku několik očí, v různých výškách a na různých stranách: když jedno selže, ostatní se mohou ujmout. Potom ponechte jen nejlepší.

Péče po roubování

Roubování je polovina práce. Druhá polovina jsou následující týdny: hlídat, chránit a vést nový výhon. Dobře provedený štěp se může v této fázi ztratit nedbalostí a průměrný štěp se dá dobrou péčí zachránit.

První týdny: nechat na pokoji

- Na štěp nesahejte a netahejte za něj, „abyste zjistili, jestli se ujal“. Nechte kalus, ať se vytvoří.
- Je-li velké sucho, pravidelně zalévejte podnož (do půdy, ne štěp).
- Za silného větru nebo krupobití chraňte rouby tyčí (viz níže).
- Hlídejte, zda je vosk celý. Pokud popraskal nebo odpadl, naneste znovu tenkou vrstvu.

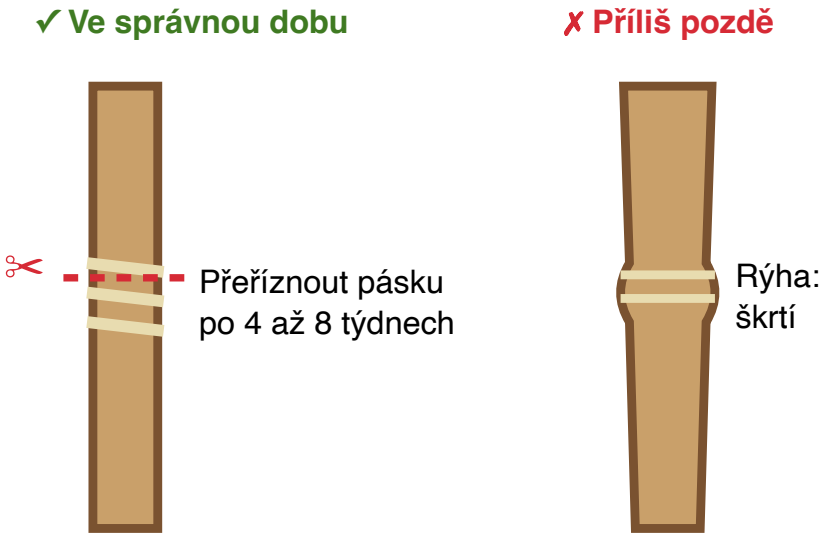
Jak poznat, že se štěp ujal

- **Roub do rozštěpu nebo za kůru:** po 3 až 6 týdnech pupeny nabobtnají a otevřou se v malé lístky. Roub, který je pod kůrou zelený (na špičce lehce seškrábněte nehtem), ale neraší, může potřebovat ještě chvíli.

- **Očko:** po 2 až 3 týdnech stopka listu opadne při sebemenším dotyku a štítek zůstane zelený a pevný. Je-li štítek hnědý a svraštělý, neujal se.
- Roub, který uschl a ztmavl, selhal. Příští rok to zkuste znovu, na stejném místě nebo jiném.

Přivázání a sundání pásky

Páska drží kambia u sebe, ale pokud na větvi zůstane příliš dlouho, **škrtí** ji, když zesílí, zanechá rýhu a přeruší mízu. Proto je třeba ji sundat ve správnou chvíli.

Páska se přeřízne, když je štěp srostlý, dřív než sevře větev.

Typ štěpu	Kdy sundat pásku
Do rozštěpu a za kůru (elastická plastová páska)	Po 4 až 8 týdnech, nebo když mají výhony 10 až 15 cm. Přeřízněte ji nožem, na straně odvrácené od roubů
Do rozštěpu a za kůru (rafie)	Může zůstat, ale zkontrolujte v červnu a červenci a povolte, pokud svírá
Jarní očkování	Po 3 až 4 týdnech
Očkování na konci léta	Na konci zimy, když míza opět stoupne. Pásku přeřízněte z jedné strany, aniž byste se dotkli štítku

Tip: během jara a léta se ke štěpu vraťte jednou měsíčně. Dvouminutový pohled stačí, abyste zjistili, zda páska nesvírá a zda není příliš mnoho výhonů.

Vlčí výhony

Po roubování chce podnož dál růst: vyhání výhony pod štěpem a kolem něj, které spotřebovávají mízu a dusí roub. Říká se jim **vlčí výhony** (nebo „vlky“). Neodstraníte-li je, roub zeslábne a může zahynout.

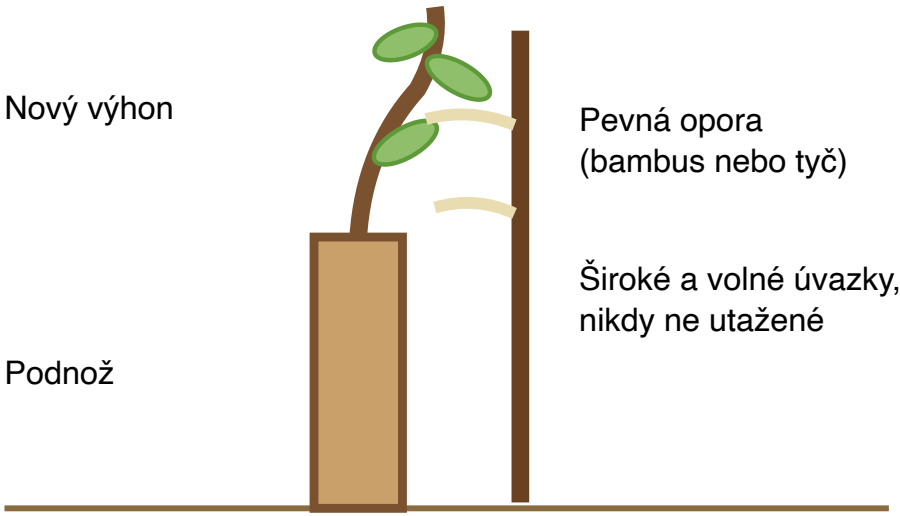
- Odstraňujte je **rukou nebo nůžkami, těsně u větve, z níž vyrůstají**, kdykoli se objeví, každých 15 dní na jaře a v létě.
- U očkování odstraňte všechny výhony podnože, ale ponechte **jeden nebo dva listy u roubu**, dokud není

dobře ujatý, protože listy spojení vyživují.

- U roubování za kůru a do rozštěpu na silných větvích ponechte prvních několik týdnů nějaké výhony podnože, jen aby strom dál fungoval, a odstraňujte je postupně, jak roub roste.

Opora

Nový výhon z roubu je jemný a spojený s ještě křehkým řezem se ve větru nebo pod váhou ptáka zlomí. **Opora** tomu zabrání.

Nový výhon přivázaný k opoře širokými úvazky je chráněn před větrem.

- Zapíchněte **tyč** vedle podnože, dobře zapuštěnou do země.

- Výhon přivažte **širokými a volnými úvazky** (rafie, proužky látky), ve dvou nebo třech místech. Tenké a utažené úvazky výhon přeříznou.
- Úvazky povolujte a obnovujte, jak výhon sílí.

Když výhon dosáhne 20 nebo 30 cm

- Vyberte **nejbujnější výhon** a ponechte ho; ostatní z roubu odstraňte.
- U stromů s korunou zaštípněte (odřízněte špičku) výhony, které rostou příliš, aby se zesílily a rozvětvily.
- Na podzim nebo v následující zimě vytvořte novou korunu, jak je vysvětleno v první knize této kolekce, o řezu.

Další péče

- **Silné slunce:** u velkých štěpů (roubování za kůru na silných větvích) chraňte řez světlou látkou nebo natřete kmen zředěným vápnem, aby nedošlo k spálení.
- **Ptáci a zvěř:** ptáci usedají na rouby; vysoká tyč nebo barevné provázky pomáhají je odehnat. Chraňte mladý kmen před zajíci a hlodavci.
- **Škůdci:** hlídejte mšice na nových listech. Objeví-li se, můžete je smýt proudem vody nebo zředěným draselným mýdlem.

- **Hnojení:** v prvním roce příliš nehnojte: příliš rychlý růst spojení oslabuje. Stačí mírná a pravidelná zálivka.

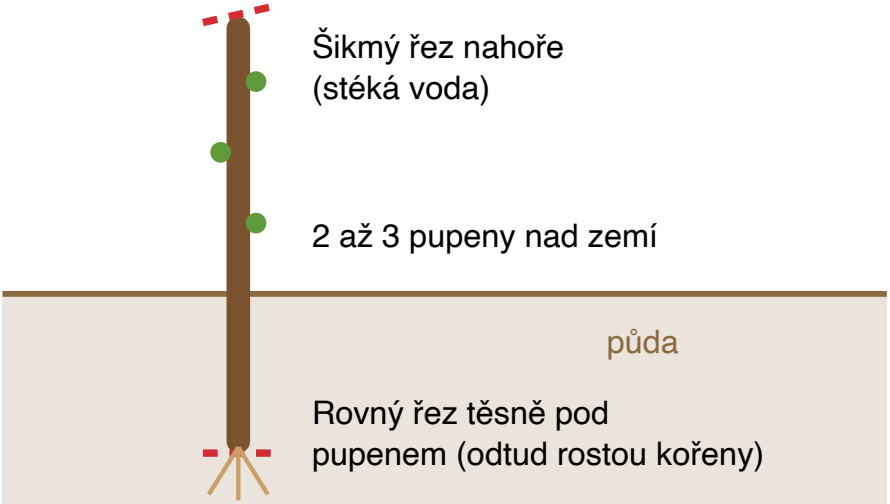
Další způsoby množení

Ne všechny ovocné dřeviny se roubují. Některé se tak dobře zakoření z řízků, hřížením nebo z odnoží, že nemá cenu věc komplikovat. Tyto způsoby mají jednu výhodu: nová rostlina je **shodná s mateřskou** a má vlastní kořeny. Podívejte se, co se hodí pro který druh.

Druh	Nejlepší způsob množení	Období
Vinná réva	Dřevitý řízek; hřížení	Únor až březen
Rybíz a angrešt	Dřevitý řízek; hřížení	Říjen až březen
Maliník	Odnože vyrůstající kolem keře	Podzim nebo konec zimy

1 · Dřevitý řízek (réva, rybíz, angrešt)

Řízek je kus loňské větve, který zapíchnutý do země vytvoří kořeny. Je to nejlevnější a nejjednodušší způsob. Dělejte ho **na konci zimy, dokud je rostlina v klidu**.

Řízek měří 20 až 30 cm a má 3 až 4 pupeny: dva nebo tři jsou v zemi a jeden nebo dva nad povrchem.

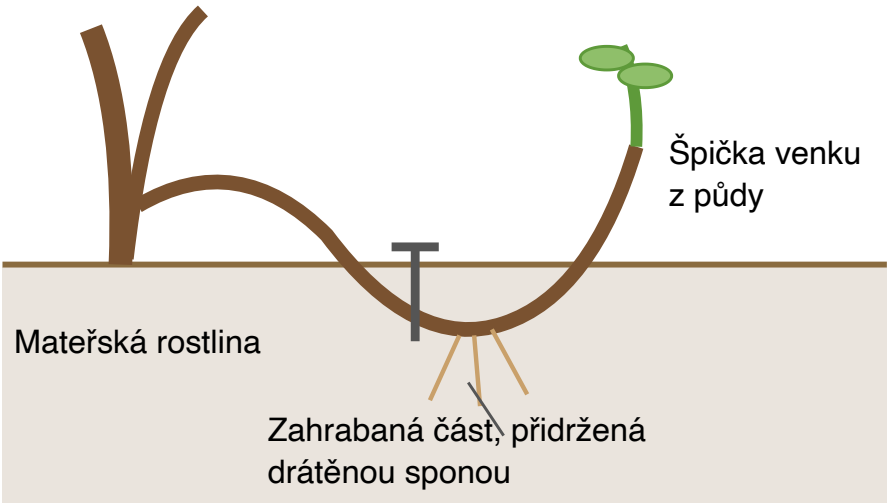
1. Odřízněte loňské větve, tlusté jako tužka až prst, dobře vyzrálé.
2. Připravte řízky **dlouhé 20 až 30 cm**. Bázi seřízněte rovně, těsně pod pupenem, a vrchol šikmo, asi 1 cm nad pupenem.
3. Zapíchněte je **do dvou třetin**, svisle, do kypré, dobře odvodněné a vlhké půdy, s vrcholem na světle. Nechte 1 až 2 pupeny venku. Dodržte směr: spodní konec je ten, který byl blíž ke kmeni.
4. Zalévejte bez zamokření a udržujte půdu vlhkou na jaře a v létě.

5. Po jedné sezóně jsou kořeny vytvořené. Přesaďte příští podzim nebo nechte tam, kde je.

Tip: rybíz a réva zakoření snadněji, uděláte-li malý zářez do kůry na bázi řízku. Při velkém suchu pomáhá ponořit bázi na 24 hodin do vody.

2 · Hřížení (réva, rybíz, angrešt)

Při hřížení **větev zakořeňuje, zatímco zůstává připojena k mateřské rostlině**, která ji vyživuje. Teprve potom se oddělí. Je to jedna z nejspolehlivějších technik, protože větvi nehrozí vyschnutí.

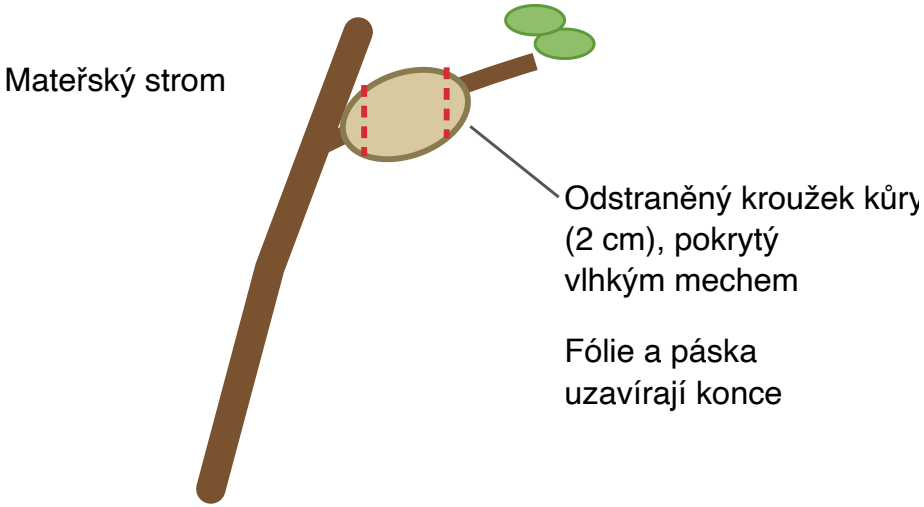

Ohebná větev se ohne a zahrabe uprostřed, přidržená sponou; špička zůstává na povrchu.

1. Na konci zimy (nebo v létě) vyberte **dlouhou, ohebnou větev**, která dosáhne k zemi.
2. Vykopejte malou **jamku hlubokou 10 až 15 cm** a trochu seškrábněte kůru na části větve, která bude zahrabaná.
3. Větev ohněte, zahrabte do jamky a přidržte **drátěnou sponou** nebo kamenem. Špička (20 až 30 cm) zůstane na povrchu, otočená vzhůru a přivázaná k tyči.
4. Zasypte zeminou a zalijte. Udržujte vlhké.
5. Po jedné sezóně (nebo příští podzim) větev odřízněte u mateřské rostliny a novou rostlinu s vlastními kořeny přesaďte.

3 · Vzdušné hřížení (u obtížně zakořeňujících dřevin)

Vzdušné hřížení vede větev k zakořenění **ve vzduchu**, na samotném stromě, když nejsou větve, které by dosáhly k zemi. Je pomalejší, ale u tvrdohlavých druhů spolehlivé.

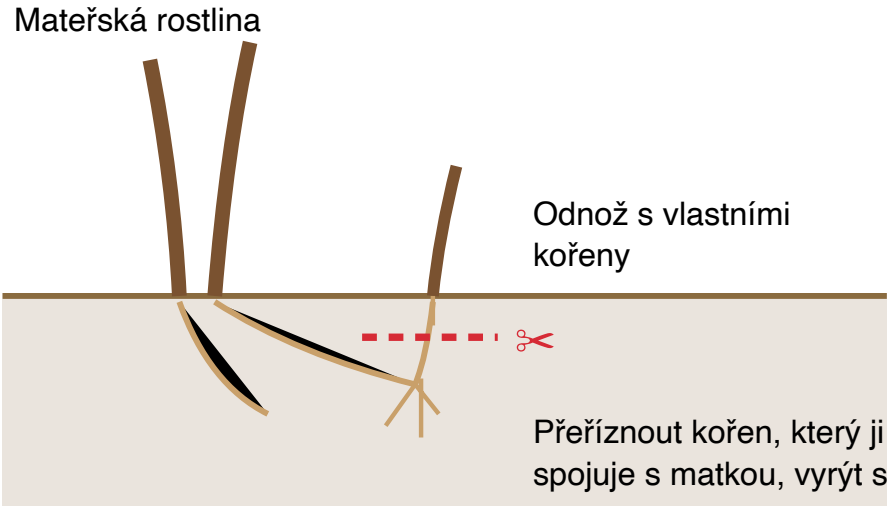

Odstraněný kroužek kůry pokrytý vlhkým substrátem vyvolá tvorbu kořenů na samotné větvi.

1. Na jaře vyberte loňskou větev, tlustou jako prst.
2. Odstraňte **kroužek kůry široký 2 cm** kolem větve, 30–40 cm od špičky. Čepelí seškrábněte kambium, aby se znovu nezacelilo.
3. Okolí obalte hrstí **vlhkého mechu nebo rašeliny** a zakryjte průhlednou fólií, na obou koncích převázanou páskou, aby vlhkost neunikala.
4. Po 2 až 3 měsících jsou přes fólii vidět bílé kořínky. Větev odřízněte těsně pod nimi a zasaďte ji do květináče nebo do země, zpočátku do stínu.

4 · Odnože maliníku a dalších keřů

Maliník (a v menší míře některé další keře) vyhání **odnože u keře**, které už mají kořeny. Je to nejsnadnější množení: stačí je vyrýt.

Odnož ve vzdálenosti od mateřské rostliny má vlastní kořeny: přeřízne se spojení a vyryje se s drnem.

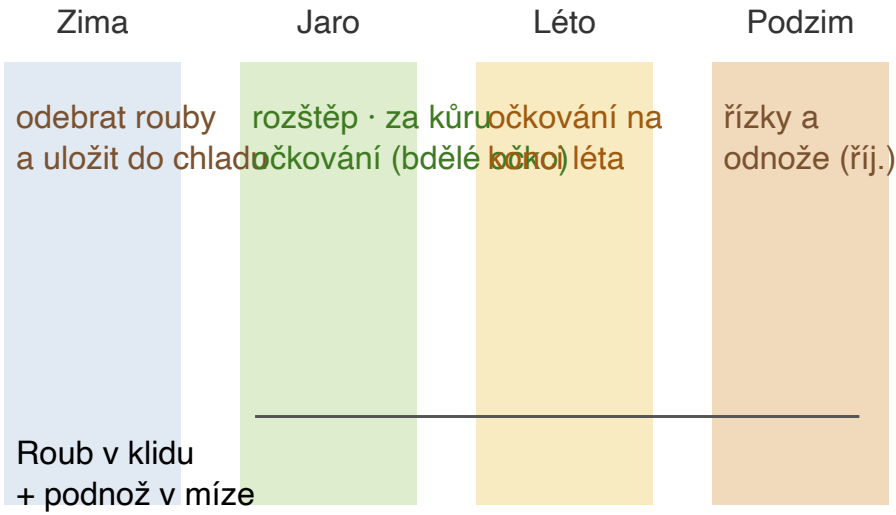
- Vyberte odnože **dlouhé 20 až 40 cm**, ve vzdálenosti 30 cm nebo víc od keře. Na konci podzimu nebo na konci zimy, když je rostlina v klidu.
- Přeřízněte kořen, který ji spojuje s mateřskou rostlinou, a vyryjte ji s trochou zeminy.

- Hned znovu zasaďte do stejné hloubky, jako byla, dobře zalijte a odnož zkraťte na 20–30 cm nad zemí.

Tip: používejte jen odnože ze zdravých a bujných rostlin. U nemocného maliníku nesou odnože chorobu s sebou.

Kdy roubovat jednotlivé druhy

Období rozhoduje víc než technika. Níže uvedená data platí pro **české podnebí** a slouží jako vodítko: v horských a podhorských oblastech se kalendář opožďuje o dva až čtyři týdny; v teplých oblastech (jižní Morava, Polabí) se posouvá dříve. Nejlepším znamením je vždy **stav rostliny**: podnož v míze (kůra se odlupuje, pupeny bobtnají) a rouby ještě v klidu. S roubováním počkejte, až pominou silné mrazy, a pozdní jarní mrazy vás nesmějí zaskočit na čerstvě roubovaných stromech.

Přehled roku: rouby se odebírají v zimě; roubuje se na jaře a znovu na konci léta.

Tabulka podle druhu

Druh	Nejpoužívanější technika	Kdy
Jabloň	Do rozštěpu, za kůru; očkování	Rozštěp/za kůru: konec března až duben. Očkování: srpen
Hrušeň	Do rozštěpu, za kůru; očkování	Rozštěp/za kůru: konec března až duben. Očkování: srpen
Švestka	Očkování; do rozštěpu, za kůru	Očkování: červenec až srpen. Rozštěp/za kůru: březen až duben
Třešeň a višeň	Za kůru, do rozštěpu; očkování	Za kůru/rozštěp: duben (rouby v hlubokém klidu). Očkování: červenec až srpen
Meruňka	Očkování	Červenec až srpen (spící očko)
Broskvoň	Očkování	Červenec až srpen (spící očko) nebo duben až květen (bdělé očko)
Ořešák	Za kůru, do rozštěpu	Duben až květen (silná míza: pozor na „pláč“ mízy, viz kapitola 11)
Vinná réva	Řízek; rozštěp na starém kmeni	Řízek: únor až březen. Rozštěp: duben, až přestane „pláč“ po řezu
Rybíz a angrešt	Řízek, hřížení	Říjen až březen
Maliník	Odnože	Podzim nebo konec zimy

Jak číst tabulku

- **Peckoviny** (třešeň, višeň, švestka, meruňka, broskvoň) se nejlépe roubují očkováním, na konci léta. Do rozštěpu nebo

za kůru jsou náročnější: vyžadují rouby v hlubokém klidu a pozor na klejotok.
- **Jádroviny** (jabloň, hrušeň) jsou nejsnazší: dobře snášejí rozštěp, roubování za kůru i očkování.

Jak poznat správný den

- **Pro rozštěp a za kůru:** pupeny podnože začínají bobtnat (ne se otevírat) a kůra se už odlupuje. Rouby, uložené v chladu, zůstávají zavřené.
- **Pro očkování na konci léta:** kůra podnože se ještě dobře odlupuje a pupen na prutu je vytvořený, ale ještě nevyrůstá. Jestliže už kůra klade odpor, je pozdě.
- **Počasí:** vybírejte suché dny, bez silného větru, mezi 10 a 25 °C. Žádný mráz v následujícím týdnu ani horko nad 35 °C.

Tip: zapisujte si do sešitu: datum, druh, techniku, odrůdu a kolik štěpů se ujalo. Za dva nebo tři roky budete přesně vědět, kdy je nejlepší roubovat ve *vašem* sadu.

Potíže a řešení

Je normální, že se některé štěpy nezdaří. I nejzkušenější školkaři část ztrácejí. Důležité je pochopit, **proč**, a napravit to příští rok. Tato kapitola shrnuje nejčastější potíže, s pravděpodobnou příčinou a návodem, co dělat.

Co vidíte	Pravděpodobná příčina	Co dělat
Pupeny na roubu se nikdy neotevřou a roub zasychá	Kambia se míjejí; roub už rašil, když byl roubován; špatně nanesený vosk	Zopakujte příští rok. Zkontrolujte vyrovnání kambia a používejte rouby v klidu
Pupeny se otevřou, listy vyrostou drobné a potom uschnou	Roub spotřeboval zásoby, než se vytvořil kalus; nedostatek vlhkosti; velmi teplé počasí	Chraňte před sluncem a horkem, zalévejte podnož; příště řez lépe utěsněte
Roub se ujme, ale výhon se ve větru zlomí	Spojení ještě křehké; bez opory	Dejte oporu hned v prvních týdnech (kapitola 8)
Očko zhnědne a svraští se	Štítek seříznutý s příliš silným dřevem, nebo nechán uschnout před vsazením	Zopakujte, rychleji a tenčím řezem
Očko je zelené, ale neraší	Spící očko (u očkování na konci léta normální)	Počkejte do dalšího jara; podnož zkraťte až na konci zimy

Co vidíte	Pravděpodobná příčina	Co dělat
Výhon z roubu roste málo, zatímco výhony podnože rostou hodně	Vlčí výhony kradou mízu	Pravidelně vlčí výhony odstraňujte
Rýha kolem větve v místě pásky	Páska ponechána příliš dlouho	Pásku ihned přeřízněte; příště buďte pozornější
Kůra se trhá při roubování za kůru nebo očkování	Míza ještě málo aktivní, nebo suchá podnož	Počkejte několik dní; podnož několik dní předem zalijte
Klejotok z místa spojení (peckoviny)	Řez provedený za vlhka, nebo málo snášenlivý roub a podnož	Roubujte za sucha; v létě dejte přednost očkování. Vyhněte se širokým řezům
Ořešák „pláče“ mízou z řezu a štěp se nezdaří	Míza pod silným tlakem	Roubujte, až míza proudí, ale po poklesu tlaku (duben až květen). Několik dní předem udělejte na kmeni pod štěpem odlehčovací řezy
Roub se ujme a vyraší, ale příští léto zahyne	Nesnášenlivost mezi roubem a podnoží	Zkontrolujte snášenlivost (kapitola 2). Použijte mezištěp, pokud existuje
Kmen pod štěpem je tenčí než nad ním, nebo naopak	Rozdíl bujnosti mezi odrůdou a podnoží. Časté a často neškodné	Je-li spojení pevné, nedělejte nic

Když se štěp nezdařil

1. **Nevzdávejte se.** Zkontrolujte, zda je podnož stále živá a zdravá.
2. Nezdařilo-li se to v zimě nebo na jaře, zkuste to znovu **na konci léta očkováním**, na téže podnoži, na hladkém místě vedle nebo nad původním.
3. Nezdařilo-li se to na konci léta, zkuste to znovu **příští jaro**, rozštěpem nebo za kůru.
4. Vyhání-li podnož sama, můžete také ponechat jeden silný výhon a zaroubovat ho příští rok.

Jak předcházet většině potíží

- **Ostrá a čistá čepel.** Čistý řez se slepí; roztřepený ne.
- **Vyrovnaná kambia.** Vždy zkontrolujte zelenou linii.
- **Správné období:** rouby v klidu a podnož v míze.
- **Dobře utěsnit:** těsná páska a vosk bez mezer.
- **Hlídat:** včas sundat pásku, odstraňovat vlky a dát oporu.
- **Roubovat víc, než potřebujete.** Chcete-li mít pět nových stromů, udělejte osm nebo deset štěpů.

Tip: každý štěp vyfotografujte v den, kdy ho děláte, a znovu o čtyři týdny později. Fotografie pomáhají pochopit, co se povedlo, a zopakovat to.

Poslední slovo

Roubování se učí roubováním. První řezy vyjdou křivé, první štěpy se nezdaří a potom najednou jeden z nich vyraší a vy pochopíte, že jste právě vytvořili strom. Na ten okamžik nikdy nezapomenete. Hezký sad!

Václav Doležal